

SYDLÄNKEN ÖPPET SAMRÅDSMÖTE I TRANÅS 17 oktober 2006, KI 18.00 – 20.00

Plats: Tranås, Badhotellet

Närvarande

Svenska Kraftnät	Linda Sabel Thomas Benselfelt Peter Svantesson
SWECO	Jenny Svärd Johan Lindskog
Allmänheten	24

Detta är Svenska Kraftnäts minnesanteckningar från det öppna samrådsmötet i Tranås 2006-10-17, vilket innebär att det inte skett någon justering av innehållet från närvarande deltagare

1 Presentation av Sydlänken-projektet

1.1 Inledning

Linda Sabel, assisterande projektledare för Sydlänken

- Linda Sabel hälsar mötesdeltagarna välkomna och presenterar representanterna från Svenska Kraftnät; Linda Sabel, Thomas Benselfelt och Peter Svantesson och från SWECO; Jenny Svärd och Johan Lindskog.
- Deltagarlistan presenterades och skickades runt.
- Linda Sabel informerar att detta är ett officiellt samrådsmöte och att minnesanteckningar från mötet förs. Yttranden och frågor tas emot och noteras i minnesanteckningarna. Vid yttranden och frågor ombeds

mötesdeltagare att presentera sig med namn och organisation eller som privatperson. En yttrandeblankett finns utlagd i möteslokalen där yttranden kan ges.

- Agendan presenterades. Mötesdeltagarna är välkomna att ställa frågor när som helst under presentationen.

1.2 Beskrivning av Svenska Krafnät

Thomas Bensselfelt, projektledare Sydlänken

- Thomas Bensselfelt presenterade Svenska Krafnät och dess uppdrag.
- Syftet med mötet som en del av insamlande av synpunkter och yttrande som del av underlaget för val av teknik och stråk presenterades.
- De ekonomiska aspekterna av Sydlänken behandlas ej som del av detta möte.

1.3 Beskrivning av tillståndsprocessen

Linda Sabel, assisterande projektledare Sydlänken

- Linda presenterade tillståndsprocessen;
Förstudie – Samråd – Samrådsredogörelse – Val av teknik – Val av stråk.
- En förklaring till begreppen utredningsområde, målpunkter, stråk och sträckning gavs.

1.4 Presentation av förstudien

Jenny Svärd, ansvarig för framtagande av förstudien

Jenny Svärd presenterade;

- Syftet med förstudien;
- Hur har förstudien genomförts?;
- Vilka alternativa stråk har behandlats?;
- Vilken är den generella påverkan av stråken?;
- Vilken är den lokala påverkan av stråken?

2 Frågor och svar

Under denna rubrik redovisas de frågor och synpunkter som allmänheten framförde, tillsammans med svenska Kraftnäts svar och förklaringar.

2.1 Genomförs det parallellt med förstudien en miljökonsekvensbeskrivning, MKB?

SVAR: Svar kommer senare i kvällens presentation. MKB utgör nästa steg i tillståndsprocessen.

2.2 Det skulle vara intressant att veta vad den samlade miljökompetensen ("miljöpåvarna") säger om Sydlänken. Alla annan elektrisk verksamhet har miljöaspekter, t.ex. företagare eller entreprenadverksamheter, elöverkänsliga, djur som far illa av närheten till kraftledningar. Vad är sanningen?

SVAR: Svar på frågan kommer senare i kvällens presentation.

2.3 Vad menas med intresseområdet "planförhållanden"?

SVAR: Omfattar en studie av gällande översikts- och detaljplaner inom en kommun. I detta skede av processen har det dock inte varit möjligt att titta på detaljplanenivå. Detta utgör en del av det samrådsstadiet projektet befinner sig i nu.

2.4 Varför har inte alternativet att lägga en sjökabel i Vättern behandlats?

SVAR: Vättern utgör ett s.k. Natura 2000-område, dvs. ett område med stora skyddsvärda naturvärden. Länsstyrelsen har indikerat att det ej är lämpligt att förlägga en sjökabel i Vättern till följd av detta. Vidare utgör den norra delen av Vättern ett militärt övningsområde. Förläggning av sjökabel sker med hjälp av stora fartyg. Det är inte möjligt att få in så stora fartyg i Vättern.

2.5 Det pågår studier av flera stora projekt nu. Europabanan, gasledningen och nu Sydlänken. Hur sker samrådet mellan dessa stora projekt?

SVAR: I arbetet med Sydlänken har bl.a. Eon's framtida gasledningsprojekt beaktats. Vidare har Svenska Kraftnät träffat Banverket vid möten angående Sydlänken. Banverket är dessutom en remissinstans för Sydlänken.

2.6 LRF Nu uttrycker ni att ni vill samordna projekten! Är det egentligen inte tvärtom?

SVAR: Det är en bra synpunkt! Det vore mycket bra att kunna samordna så mycket som möjligt. Dock är det svårt att göra projekten beroende av varandra när förutsättningarna är så skilda. Det finns även tekniska begränsningar som omöjliggör en samordning.

2.7 LRF Det är alldeles för billigt att använda privat mark för detta! Om företagen skulle tvingas betala mer skulle en samordning vara intressantare.

SVAR: Vi noterar din synpunkt!

2.8 Vid Tranås finns idag två 200 kV-luftledningar. Vilken av dessa skall tas bort?

SVAR: Under pausen kommer vi att med hjälp av datorn att visa mer detaljerade kartor över närområdet. Vi kan då ta fram dessa kraftledningar och titta närmare på dem.

2.9 Hur mycket bredare blir ledningsgatan vid en parallellförläggning?

SVAR: Ledningsgatan blir 39 m bredare.

2.10 Om ett markkabelalternativ slutligen väljs, tas då någon luftledning ned?

SVAR Ja, 200 kV-luftledningen KL13 skall raseras.

2.11 Att befintlig luftledning KL13 skall raseras även vid ett markkabelalternativ framgår mycket dåligt i förstudien!

SVAR: Bra synpunkt, det stämmer nog!

2.12 Hur många års teknisk livslängd är det kvar på KL13?

SVAR: Koncessionen för KL13 löper snart ut. Beträffande den kvarvarande livslängden tar vi med oss frågan hem och återkommer med ett svar.

2.13 Vem äger KL13?

SVAR: Svenska Kraftnät äger KL13. Svenska Kraftnät äger hela 400 kV och 220 kV nätet i Sverige med undantag av vissa nät i Stockholmstrakten.

2.14 Är det bra att ha två stora luftledningar så nära varandra med tanke på miljö och hälsa?

SVAR: Effekterna av elektromagnetiska fält, EMF, behandlas lite längre fram i presentationen.

2.15 När KL13 byggdes på 1950-talet utgick en ersättning på 54 kr, vilket känns liten i sammanhanget!

SVAR: Tyvärr var ingen av oss från Svenska Kraftnät med på den tiden.

2.16 Vem eller vilka äger Svenska Kraftnät?

SVAR: Svenska staten äger Svenska Kraftnät.

2.17 Vid en eventuell kabelförläggning längs befintliga vägar, var ska kabel ligga? Vilket är avståndet till vägens centrum?

SVAR: Svenska Kraftnät har en dialog med Vägverket om placeringen av markkabeln. Vägverket vill att markkabeln förläggs i bakslänten inom vägområdet. Djupet är 70-100 cm och markkablarna förläggs med ett inbördes avstånd på 10 cm. Vid tillfälliga hinder eller svårigheter att komma fram kan tillstånd ges av Vägverket att lägga kabeln närmare vägen. Inom tätorter kan vi tvingas gå längre ut i omgivande område. Vägverket vill inte att vi påverkar vägbanans stabilitet.

2.18 Finns det liknande projekt eller referensanläggningar för markkabelalternativet, någonstans i världen?

SVAR: Nej, det finns inga referensprojekt av detta slag.

2.19 Hur stor är Polenkabeln? Vad är skillnaden mellan en sjökabel och en markkabel?

SVAR: Polenkabel är en 450 kV sjökabel. En sjökabel är normalt kraftigare med mycket långa längder och få skarvar. En markkabel har inte lika långa längder och följaktligen många fler skarvar. Detta till följd av att vikten på kabeln är dimensionerande vid förläggning. Maximal längd som av viktskäl kan förläggas är ca 1 km.

2.20 Vid Sättra bor en kvinna. Invid huset passerar idag två stora ledningar. Vem äger dessa två ledningar? Den ena färdigställdes 1950 och den andra 1976-77. Vad gäller för dessa två ledningar?

SVAR: Svenska Kraftnät återkommer med svar på denna fråga. Svenska Kraftnät äger en 400 kV-luftledning och en 220 kV-luftledning som passerar väster om Gripenberg. Övriga ledningar ägs troligen av annat nätbolag. Den östra av de två ledningarna förbi kvinnans hus ägs av Svenska Kraftnät. Ett besök hos kvinnan genomförs den 18 oktober, dvs. dagen efter detta möte.

2.21 Tranåsbo har inte noterat att detta möte skulle hållas. Har inte tidning och önskar ett personligt utskick om kommande möten.

SVAR: Svenska Kraftnät ska förmedla information om vidare möten. Dagens möte har annonserats i Tranås Tidning 3 gånger, 2/10, 9/10 och idag 17/10. En förstudie skall skickas till Tranåsbon.

2.22 Har mötet annonserats i tidningen tidigare än idag?

SVAR: Ja, detta har skett 3 gånger, 2/10, 9/10 och idag 17/10.

2.23 Det finns en väldigt stor opinion för markkabel. Varför behandlas stråkalternativ innan tekniken är vald? Alla vill nog veta varför Svenska Kraftnät inte tittar på markkabelalternativet? Vi har ett samråd idag och alla ska ha en möjlighet att påverka!

SVAR: Projektgruppens uppdrag från Svenska Kraftnäts styrelse är att titta på två teknikalternativ samt att ta fram alternativa stråke för dessa. Denna förstudie ligger sedan till grund för val av teknisk lösning. Förstudien och det nu pågående samrådsförandet skall verka som underlag för teknikvalet.

2.24 Vad har Svenska Kraftnät emot markkabel? Vad hindrar en markkabel? Varför utreds luftledningsalternativet? Dessa samråd kan inte ha påverkan på teknikvalet! Kan Svenska Kraftnät ge en procentsats på hur stor opinionen är för markkabel?

SVAR: Det är många parametrar som inverkar på teknikvalet. Driftsäkerhet, utbyggbarhet etc. Det är vidare helt klart att de flesta tillfrågade är för markkabelalternativet.

2.25 Protokollförs dessa möten?

SVAR: Ja, minnesanteckningar förs vid samtliga möten. Dessa läggs senare ut på hemsidan för Sydlänken.

2.26 Om vi tittar på tekniska likheter och olikheter mellan luftledning och markkabel. Är det mindre överföringsförluster med markkabel?

SVAR: Ja, om man betraktar enbart själva markkabeln, men med omformarstationerna i båda ändar av en markkabel ger det sammanlagt större överföringsförluster än för en motsvarande luftledning.

2.27 Hur skiljer sig påverkan mellan de olika teknikvalen?

SVAR: Vid byggskedet, har t.ex. ett stort antal hinder, vägkorsningar, järnvägs-korsningar, broar etc., identifierats. Markkabel är genom detta vid anläggandet mer komplex än luftledningen. Vid driftskedet gäller det framförallt vid servicearbete av t.ex. skarvarna. Svenska Kraftnät röjer ledningsgatorna ca vart 10:e. Underhållsarbetet för markkabel omfattar åtgärd av fysisk skada eller fel på kabel eller skarv.

2.28 Vad är tidsaspekten vid ett fysiskt avbrott för luftledning kontra markkabel?

SVAR: Ungefär samma tid behövs för åtgärd, beroende på tillgänglighet och omfattning av skadan.

2.29 Vilka scenarier finns för risksituationer? T.ex. isstormar som med kraftig nedisning gör att hela ledningar faller?

SVAR: Detta är något som drabbar de flesta nät. Det har skett i fjällvärlden, ett haveri skedde för ca 10 år sedan. I denna del av Sverige finns dock inte detta vädermässiga problem. Ledningen dimensioneras för islast enligt ledningens geografiska lokalisering.

2.30 Hur ska jordningen med kopparlina ske?

SVAR: Historiskt har tidigare en järnlina nyttjats för jordning. Då denna med tiden rostat bort har man sedermera använt kopparlinor. Nu studeras möjligheterna till lokala jordtag vid varje stolpe.

2.31 Med ett luftledningsalternativ minskar den produktiva skogsbruksmarken. Vad betyder detta för BNP? Hur påverkas samhällsekonomin?

SVAR: Det går med säkerhet att räkna ut ett sådant värde. I förstudien anges andel av stråken som går genom t.ex. skogsmark.

2.32 Hur ser det ut med EMF för markkabel? Varför har Banverket ett gränsvärde på 0,2 μT när Svenska Kraftnät har 0,4 μT ?

SVAR: EMF är ett samlingsnamn för elektriska och magnetiska fält. Det magnetiska fältet för en markkabel (likström) sammanfaller med jordens eget statiska magnetfält. Det finns inget elektriskt fält då detta skärmas av med den jordade skärmen av koppartrådar/ blymantel i kabeln. Svenska Kraftnät kan med stöd av dagens forskning endast svara för vårt val på 0,4 μT .

2.33 Har olika stolpkonstruktioner olika påverkan på EMF?

SVAR: Ja, det finns olika konstruktioner för att minska påverkan av EMF. Tre ledare nära varandra tar ut varandras EMF. Det är dock inte möjligt att förlägga ledarna så nära pga. risken för överslag.

2.34 Vad händer med bostäder som ligger för nära en luftledning med hänsyn till EMF?

SVAR: Svenska Kraftnät följer företagets magnetfältspolicy. Försöker undvika bebyggelse och strävar efter att hitta tekniska lösningar som minimerar påverkan på befintlig bebyggelse. Sista möjligheten är inlösen av fastigheter.

2.35 Vart, till vilken myndighet, redovisas bortfallet av produktiv skogsmark?

SVAR: I förstudien redovisas hur långt respektive stråke går genom skogsmark i km räknat. Bortfallet av skogsmark utgör en del av Svenska Kraftnät's beslutsunderlag. Om berörda myndigheter yttrar sig i frågan tas hänsyn till dessa yttranden.

2.26 Om ett luftledningsalternativ väljs, vilka stolptyper blir då aktuella? Kan en julgransstolpe vara aktuell beaktande EMF?

SVAR: Stagad portalstolpe med stagen i linjeriktningen är den normala stolptypen. Vid behov kan en ostagad typ användas. Vid känsliga passager kan en julgransstolpe användas.

2.27 Hur långt från mittlinjen av en luftledning måste man komma innan det elektromagnetiska fältet kommer ner i 0,4 μ T respektive 0,2 μ T?

SVAR: Hänvisning till Svenska Kraftnät's magnetfältspolicy.

2.28 Är detta ett "tidigt samråd"?

SVAR: Begreppet "tidigt samråd" finns inte längre. Vidare samråd kommer att hållas i nästa skede av processen, MKB skedet.

2.29 LRF: Vi vistas i ett område med mycket ny infrastruktur, gasledningen, Europabanan mm. Vi betvivlar inte syfte med Sydlänken, utan har synpunkter på hur bedömningen gjorts för de olika åtta intresseområdena. Representant från LRF redovisade skillnaderna mellan markkabel och luftledning. Ekonomin redovisas inte i detta skede. Samhälls ekonomin tas alltså inte i beaktande. Det är för billigt att ta enskild mark i anspråk med stöd av ledningsrättslagen. Helhetsintresset saknas. I jämförelse med en gasledning är en markkabel för Sydlänken ett ringa ingrepp i naturen. Representant från LRF avslutade med att be om en handuppräckning för hur många som vill ha en luftledning.

Ingen av de närvarande vid mötet räckte upp handen.

SVAR: Representant från SWEKO beskrev hur byggskedet tagits med i den samlade bedömningen för markkabelalternativet. Därav har påverkan i den samlade bedömningen bedömts högre än om enbart driftskedet skulle ha beaktats. Svenska Kraftnät är alltså helt överens med representant från LRF.

2.40 Hur ser en jämförelse ut mellan en sjökabel i Vättern och Polenkabeln?

SVAR: Polenkabeln har endast 1 skarv. SvK har verifierat med ABB (tillverkare av kabeln) om möjligheterna till att lägga en sjökabel i Vättern. De ekonomiska och praktiska hindren gör ett sådant alternativ omöjligt.

2.41 Finns det någon utredning som behandlar möjligheten att ta in ett så stort förläggingsfartyg i Vättern?

SVAR: Nej, det finns ingen sådan utredning. Förläggning i Vättern skulle även medföra en betydande störning på bottensedimenten. Vidare är servicemöjligheterna mycket begränsade med en sjökabel av detta slag.

2.42 Hur mycket dyrare är ett kabelalternativ?

SVAR: Ca 30 % beroende på utformning av omriktarstationerna.

2.43 Är Svenska Kraftnäts kunder beredda att betala 30 % extra?

SVAR: Allt vägs in i beslutsunderlaget. Markkabel är ett möjligt alternativ och det är därför Svenska Kraftnät utreder det.

2.44 LRF diskuterade expropriationslagen. LRF har ingen möjlighet att hindra nyttjandet av expropriationslagen. Hur ställer sig Svenska Kraftnät till detta?

SVAR: Svenska Kraftnät följer naturligtvis expropriationslagen samt all annan lagstiftning som gäller vid byggnation av Sydlänken.

2.45 I lagen står det att den mest lämpliga tekniken skall användas. Hur kan då Svenska Kraftnät utreda både luftledning och markkabel?

SVAR: Det är ett beslut av Svenska Kraftnäts styrelse att utreda dessa två alternativa tekniska lösningar.

2.46 Var finns den tekniska expertisen att bedöma teknisk lösning?

SVAR: Svenska Kraftnät har den kompetensen.

2.47 Hur säkerställs lokal driftsäkerhet genom Sydlänken?

SVAR: Svenska Kraftnät ansvarar för det svenska stamnätet, inte de regionala och lokala distributionsnäten.

2.48 Att gräva ner kabeln måste väl vara det bästa alternativet?

SVAR: I lagstiftningen krävs att alternativ skall utredas. Detta följer Svenska Kraftnät.

2.49 Vad händer om en enskild fastighetsägare inte vill skriva på ett markupplåtelseavtal?

SVAR: Lantmäterimyndigheten fattar beslut om ledningsrätt om koncession beviljats av regeringen.

2.50 Hur regleras ersättning för nyttjande av enskilda och privata vägar?

SVAR: En besiktning av nyttjade vägar genomförs före och efter anläggande av ledningen. Tillstånd genom ledningsrätt ger rätt att nyttja dessa vägar. Ersättning ges ej för enbart nyttjande av vägarna vid byggnation och drift. Endast skada ersätts.

2.51 Om ett luftledningsalternativ väljs, hur nära kan då byggnation ske?

Älgtorn, ekonomibygnader etc.?

SVAR: Starkströmsföreskrifterna anger ett säkerhetsavstånd för skada på ledningen. Detta avstånd är ca 10 m från ledningen vid detaljplanlagda områden.

2.52 Vilka är ersättningsnivåerna för brukad skogsmark?

SVAR: Det finns en skogsnorm och en åkernorm som reglerar detta. T.ex. för för tidig avverkning, stormar etc. Ersättningen indexregleras.

2.53 Det är destruktivt att bara titta på den enskildes påverkan. Om alla berörda skickar in sina yttranden så väger detta tungt. Uppmanar till att synpunkter och yttrande ska noteras och skickas in.

SVAR: Bra synpunkt! Även dagens frågor och yttranden noteras i minnesanteckningar.

2.54 LRF, vill att mötet ska notera följande från LRF:

Det finns idag en brist på förtroende mellan Svenska Kraftnät och berörda markägare. Dagens presentation är mycket bra med det finns saker som fortfarande är tveksamma och Svenska Kraftnät slirar på viss fakta. Det ska noteras att det är ett mycket tydligt budskap från LRF att markkabelalternativet eftersträvas. Framför allt för att mindre andel mark tas i anspråk. LRF tittar också på säkerheten, sabotage, EMF och underhåll. LRF kan beaktande detta inte se något annat alternativ än markkabelalternativet. Detta är ett mycket tydligt budskap från LRF. Yttrandet möttes av en spontan applåd från mötesdeltagarna.

SVAR: Svenska Kraftnät tackar för yttrandet och noterar detta i minnesanteckningarna.

2.55 Eftersom vi alla äger Svenska Kraftnät är det intressant att veta hur t.ex. markkabelalternativet ger fler arbetstillfällen? Hur kommer entreprenadarbetena att upphandlas? Kommer det arbetskraft från andra länder?

SVAR: Svenska Kraftnät omfattas av LOU, Lagen om offentlig upphandling, avseende allt arbete. Beaktande projektets storlek kommer en EU-upphandling att genomföras.

2.56 Varför kan inte en markkabel förläggas längs större vägar?

SVAR: Detta ingår i förstudien.

Svenska Kraftnät tackade och mötet avslutades

Vid minnesanteckningarna

Johan Lindskog